

ilâhiyât 586

© MAKGRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE GÖRE SEÇMELİ DİN DERSLERİ
(Elazığ İli Örneği)

Muhammed Şakir MAMAK
Tuncay KARATEKE

ISBN 978-625-7738-96-5

1. Baskı: Nisan 2021

Sertifika No: 44396

Mizanpaj: Tavoos
Sayfa Düzeni: Tavoos
Kapak: MAKGRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.
Baskı: Vadi Grafik - Sertifika No: 47479

•
Bu eserin yayınlanması Fırat Üniversitesi
Yayın Komisyonu Başkanlığı'nın 20.04.2021 tarih ve
1886 sayılı komisyon kararı ile
uygun görülmüştür.
•

ilâhiyât

Cinnah Cd. Kırkpınar Sk. 5/4 Çankaya / Ankara
Tel: (0312) 439 01 69 Faks: (0312) 439 01 68
ilahiyyatyyayin@gmail.com

**ORTAÖĞRETİM
ÖĞRENCİLERİNE GÖRE
SEÇMELİ DİN DERSLERİ**

(ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)

Muhammed Şakir MAMAK

Tuncay KARATEKE

Muhammed Şakir MAMAK

1994 yılında Kırşehir’de doğdu. İlköğretim ve ortaöğretimini Kırşehir’de tamamladı. 2012 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümünde lisans eğitimine başladı. 2016 yılında Elazığ/Merkez Fatih İmam Hatip Ortaokulunda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak göreve başladı. 2017 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı’nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2019 yılında buradan mezun oldu. Halen MEB’de öğretmen olarak çalışmaktadır.

Tuncay KARATEKE

1984 yılında Elazığ’da dünyaya geldi. 2002 yılında Elazığ Anadolu İmam Hatip Lisesinden, 2006 yılında Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Din Eğitimi Bilim Dalında “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Sorun ve Beklentileri (Batman İli Örneği)” isimli tezi ile 2010 yılında yüksek lisansını; anabilim dalında “İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Kur’an-ı Kerim Dersi Sınıf Yönetimi Davranışlarının İncelenmesi” başlıklı tezi ile 2015 yılında doktorasını tamamladı. 2006 yılından 2013 yılına kadar değişik illerde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İmam Hatip Lisesi Meslek Dersi Öğretmeni olarak görev yaptı. 2013-2015 yılları arasında Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2016 yılında Dr. Öğretim Üyesi, 2021 yılında Doçent oldu. Halen Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	11
GİRİŞ	13
1. Araştırma Problemi	15
2. Araştırmanın Amacı	16
3. Araştırmanın Önemi.....	17
4. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	17
5. İlgili Yayın ve Araştırmalar	18
6. Araştırmanın Yöntemi.....	22
6.1 Araştırmanın Modeli.....	22
6.2 Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklemi	22
6.3. Veri Toplama ve Verilerin Analizi	23
1. ORTAÖĞRETİM DİN AHLAK VE DEĞERLER ALANI SEÇMELİ DERSLERİNİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞÜYLE DEĞERLENDİRİLMESİ	27
(Elazığ İli Örneği).....	27
1.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerine Ait Bilgiler.....	29
1.1.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumları.....	29
1.1.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumları.....	30
1.1.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne-Babalarının Çalışma Durumları	31
1.1.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Ekonomik Durumları.....	31
1.1.5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinin İkamet Durumları	32

1.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler	32
1.3. Seçmeli Din Derslerini Seçen Öğrencilerin Yaz Kur'an Kursuna Gitme Durumu ve Okuldaki Başarı Durumları	33
1.4. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerinin Seçim Sürecine İlişkin Görüşleri	35
1.4.1. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerinin Seçimini Etki Eden Faktörler	35
1.4.2. Seçmeli Din Derslerinin Öğrencilere Katkıları	37
1.4.3. Okulda Seçmeli Din Derslerinin Seçimini Etki Eden Faktörler	38
1.4.4. Okul Yönetimi Tarafından Seçmeli Din Dersleri Hakkında Bilgi Verildi mi?	39
1.5. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerine İlişkin Görüşleri	40
1.5.1. Öğrencilerin Seçmeli Din Dersleri Uygulamasının Gerekli Görüp Görmedikleri İle İlgili Görüşleri	40
1.5.2. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerinin Çeşitliliği İlgili Görüşleri.....	41
1.5.3. Öğrencilerin Bir Yıl İçinde Aldıkları Seçmeli Din Derslerini Yeterli Bulup Bulmadıkları Durumları	42
1.5.4. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerinin Zorunlu Olmasını İsteyip İstememe Durumları	43
1.5.5. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerinin Hangisinin veya Hangilerinin Zorunlu Olmasını İsteme Durumları	43
1.5.6. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerinin Saatlerini Yeterli Görüp Görmeme Durumları.....	44
1.6. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerindeki Başarı Durumları	45
1.7. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerinden En Çok Sevdiklerini Belirleme	45
1.8. Öğrencilerin Seçmeli Din Derslerine Giren Öğretmenler Hakkındaki Görüşleri	46
1.9. Seçmeli din dersleri kitapları ile ilgili öğrenci görüşleri.....	48
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	53
KAYNAKÇA	59

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrencilerin Annelerinin eğitim durumu	29
Tablo 2. Öğrencilerin babaların eğitim durumu.....	30
Tablo 3. Öğrencilerin anne ve babalarının çalışma durumu.....	31
Tablo 4. Öğrencilerin ailelerinin ekonomik durum algıları	31
Tablo 5. Öğrencilerin ailelerinin ikametgâh durumu	32
Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Dağılımı	32
Tablo 7. Seçmeli Din Dersi Seçen Öğrencilerin Yaz Kur'an Kursuna Gitme Durumları.....	34
Tablo 8. Öğrencilerin Okuldaki Başarı Durumları	34
Tablo 9. Seçmeli din derslerini seçimini etki eden faktörler (10 en yüksek puan 1 en düşük puan).....	35
Tablo 10. Seçmeli din derslerini seçerken bu dersin size en çok hangi yönden katkıda bulunacağını düşünmüştünüz (10 en yüksek puan 1 en düşük puan)	37
Tablo 11. Okulunuzda açılacak seçmeli din derslerinin belirlenmesinde hangi ölçütler göz önünde bulunduruluyor? (Birden fazla madde işaretleyebilirsiniz).....	38
Tablo 12. Eğitim-öğretim yılı başında okul yönetimi tarafından seçmeli din derslerinin özellikleri, amaçları ve içerikleri hakkında bilgi verildi mi?.....	39
Tablo 13. Okullarda okutulan seçmeli din dersi uygulaması sizce gerekli midir?.....	40
Tablo 14. Seçmeli din dersi çeşitliliğini yeterli buluyor musunuz?	41
Tablo 15. Öğrencilerin bir yıl içinde alabildikleri seçmeli din dersi sayısını yeterli buluyor musunuz?	42
Tablo 16. Seçmeli din dersleri arasında mecburi(zorunlu) ders olmasını istediğiniz ders veya dersler var mı?	43

Tablo 17. eğer cevabınız evetse mecburi(zorunlu) ders olmasını istediğiniz seçmeli din derslerini işaretleyiniz (Birden fazla işaretleyebilirsiniz).....	43
Tablo 18. Seçmeli din ders saatlerini yeterli görüyor musunuz?	44
Tablo 19. Seçmeli din derslerindeki başarı durum algısı	45
Tablo 20. Öğrencilerin En Çok sevdiği Seçmeli Din dersleri	45
Tablo 21. Seçmeli din dersleri öğretmenleri ile ilgili öğrenci görüşleri...	
47	
Tablo 22. Seçmeli din dersleri kitapları ile ilgili öğrenci görüşleri.....	49

ÖN SÖZ

“Ortaöğretim Din Ahlak Ve Değerler Alanı Seçmeli Derslerinin Öğrenci Görüşüyle Değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği) ” adlı yüksek lisans tezinin başlığında tasarrufta bulunulmuş ve saha çalışması kısmı okuyucunun istifadesine sunulmuştur.

2012 yılında Türkiye’nin eğitim sisteminde yapılan köklü değişikliklerle beraber ilköğretim ve ortaöğretimde seçmeli din dersleri okutulmaya başlanmıştır. Yapılan değişikliklerinin en önemlilerinden birisi de ortaokul ve liselerde din, ahlak ve değerler alanında Kur’an-ı Kerim, Peygamberimizin Hayatı ve Temel dini bilgiler dersleri seçmeli din dersleri olarak konulmuştur. Bu çerçevede seçmeli din derslerine öğrencilerin ilgi gösterip göstermedikleri, ders kitapları, ders içerikleri, ders öğretmenleri tartışılmaktadır. Araştırmamızın konusu ortaöğretim seçmeli din derslerini seçen öğrencilerinin görüşleri çerçevesinde seçim, beklenti, içerik ve uygulama boyutları ile tespiti ve değerlendirilmesidir.

ELAZIĞ-2020

Muhammed Şakir MAMAK-Tuncay KARATEKE

KAYNAKÇA

- Acuner, H.Y. (2016). Öğrencilere Göre Seçmeli Kur'an-ı Kerim Dersi: Artvin İli Örneği. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 5 (4). 850-851.
- Aşlamacı, İ. (2018). İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Meslek Dersi Öğretmenlerinin Yeterliliklerine İlişkin Algıları. Uluslararası Hakemli Bilimsel Dergi Hikmet Yurdu Düşünce- Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi. 11(22). 87-106.
- Arslantürk, Z.(2004). Sosyal Bilimciler İçin Araştırma Metod ve Teknikler. 6. Baskı. İstanbul : Çamlıca Yayınları.
- Arseven, A.D. (1993). Alan Araştırma Yöntemi (İlkeler, Teknikler ve Örnekler). Ankara: Gül Yayınları
- Bahçekapılı, M.(2013).Yeni Eğitim Sisteminde Seçmeli Din Dersleri, İlke Yayınları, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2016). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (22. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cebeci, S.(2015). Din Eğitim Bilimi ve Türkiye’de Din Eğitimi. Ankara: Akçağ.
- Çıngır, H. (2009). Örneklem Kuramı (Üçüncü baskı). Ankara: Bizim Büro Basımevi.

- Erkuş, A. (2013). Bilimsel Araştırma Süreci (4.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Görer, Ü. (2015). Ortaokul Düzeyindeki Din, Ahlak ve Değerler Alanındaki Seçmeli Derslerin Öğretmen-Öğrenci Görüşlerine Göre Program Açısından Değerlendirilmesi: (Denizli Yatılı Bölge Ortaokulları Örneği). Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Gök. Ö.F. (2019). Ortaokul Din, Ahlak ve Değerler Alanı Seçmeli Derslerinin Verimliliğinin Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Gündoğdu, Y.B.(2015). Seçmeli Din Derslerini Tercih Eden Öğrencilerin Tercihlerini Etkileyen Faktörler (Ordu İli Örneği). Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi. 15(2). 121-155.
- Gündoğdu, Y.B. (2017). Seçmeli Din Dersleri Neden Tercih Edilmiyor (Ordu İli Örneği). Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 16(32). 557-582.
- Karasar, N. (2002). Bilimsel Araştırma Yöntemi Ankara: Nobel Yayınları.
- Katipoğlu, İ. (2015). Liselerde (9 ve 10. sınıf) Seçmeli Olarak Okutulan Hz. Muhammed'in Hayatı Dersinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi (Samsun Örneği). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Kaymakcan, R.;Aşlamacı. İ.; Yılmaz. M. ve Telli. A. (2013). Seçmeli Din Eğitimi Dersleri İnceleme ve Değerlendirme Raporu. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi.
- Kazıcı, Z. (2016). Anahatlarıyla İslam eğitim tarihi. İstanbul: İFAV yayınları.
- Kotan, İ. (2015). Ortaöğretimde Bazı Seçmeli Dini Derslere İlişkin Öğrenci Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin İncelenmesi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Köse, Ü. (2018). Ortaokullarda Seçmeli Din Derslerinin Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Gaziantep İli Örneği. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Meydan, H.(2013). “Din Ahlak ve Değerler Alanı Seçmeli Derslerinin Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 40.
- Meydan, H. (2015) “Din, Ahlak ve Değerler Alanı Seçmeli Derslerinde Karşılaşılan Problemler (Öğretmen Görüşlerine Dayalı Nitel Bir Araştırma)”, Turkish Studies, C.10, S. 673-694.
- Milli Eğitim Bakanlığı(2018), Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi, Tebliğler Dergisi, Mart 2007/2594, erişim: 13 Ekim 2018, <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/538.pdf>.
- Özkaya, H. (2019) Orta Öğretim öğrencilerinin Seçmeli Din Derslerini Tercih Etme Nedenlerinin Değerlendirilmesi: Kilis İli Örneği. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yazıbaşı, M. (2018). Ortaöğretimde Öğrencilerin Gözünden Seçmeli Din Dersleri: Kırıkkale Örneği. Dini Araştırmalar Dergisi, Ocak- Haziran 2018. 21. 149-168.
- Yücel, T. (2019). Öğrencilere Göre Ortaöğretim Seçmeli Hz. Muhammed’in Hayatı Dersi (İzmir İli Örneği). Basılmamış Doktora Tezi. İzmir: Kâtip Çelebi Üniversitesi.
- Zengin, Z.S.(2015). Din Eğitim Bilimi ve Tarihi. M. Köylü ve N. Altaş (Ed.), Din Eğitimi (s. 26). İstanbul: Ensar.

